

legislation and ways to improve the process of its implementation]. *Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernadskoho. Seriya: yurydychni nauky*, 4, 267–272 [in Ukrainian].

19. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy, spriamovanykh na zapobihannia vynyknenniu i poshyrenniu koronavirusnoi khvoroby (COVID-19). (2020, March 17). [On amendments to certain legislative acts of Ukraine aimed at preventing the emergence and spread of coronavirus disease (COVID-19)]. *Zakon Ukrainy vid 17.03.2020 № 530-IXp*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/530-20#Text> [in Ukrainian].

20. Cherniavskiy, S. S., Vozniuk, A. A. (2020). Problemy vidpovidalnosti za porushennia pravyl i norm shchodo zapobihannia poshyrenniu COVID-19 [Issues of liability for violations of rules and regulations to prevent the spread of COVID-19]. *Kryminolohichna teoriia i praktyka: dosvid, problemy sohodennia ta shliakhy yikh vyryshennia* : materialy mizhvuziv. nauk.-prakt. kruhloho stolu. Kyiv, 28 travnia 2020. S. 20–26 [in Ukrainian].

21. Pro vnesennia zmin do Kodeksu Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia shchodo zapobihannia poshyrenniu koronavirusnoi khvoroby (COVID-19). (2020, November 6). [On amendments to the Code of Ukraine on Administrative Offenses regarding the prevention of the spread of coronavirus disease (COVID-19)]. *Zakon Ukrainy. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 2021, 4, 28 [in Ukrainian].

22. Pro systemu hromadskoho zdorovia: Proekt Zakonu № 4142 (2020, September 22). [Draft Law on the Public Health System No. 4142]. Retrieved from: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/CardByRn?regNum=4142&conv=9>.

23. Lohvynenko, B. O. (2020) *Provdzhennia v spravakh pro administratyvni pravoporushennia u sferi okhorony zdorovia* [Proceedings in cases of administrative offenses in the field of healthcare]: navch. posib. Dnipro : Bila K.O. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 18.05.2021

УДК 342.951

Жуков Павло Ігорович,
здобувач кафедри права,
ПВНЗ «Університет сучасних знань»
cray0000us@gmail.com

ХАРАКТЕРИСТИКА УЧАСНИКІВ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВАХ ПРО УХИЛЕННЯ ВІД ВИКОНАННЯ ЗАКОННИХ ВИМОГ ПРОКУРОРА

Наукова стаття присвячена встановленню особливого переліку учасників адміністративного провадження у справах про невиконання законних вимог прокурора. Вивчено законодавчі акти, які встановлюють правові засади діяльності прокуратури, повноваження правоохоронних органів та порядок провадження у справах про адміністративні правопорушення. Досліджено наукові праці, присвячені характеристиці правового регулювання діяльності прокурора.

Зроблено висновок, що протоколи про вчинення адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 185-8 КУпАП, складають або посадові особи Національної поліції, або прокурор. Вказано, що спеціальними суб'єктами адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 185-8 КУпАП, можуть бути посадові особи різних правоохоронних органів: слідчі та оперативні працівники Національної поліції, Служби безпеки України, Державного бюро розслідувань. Наголошено, що суб'єкт адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 185-8 КУпАП, є загальним, оскільки будь-яка особа незалежно від займаної посади може ухилитися від прибуття до органів прокуратури. Звернено увагу на те, що немає підстав для участі експерта у розгляді справи про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 185-8 КУпАП. Зазначено, що розгляд протоколів про вчинення адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 185-8 КУпАП, належить до компетенції судді районного суду. Підкреслено, що у разі оскарження постанови судді районного суду учасником провадження може стати суддя апеляційного суду. Зроблено висновок, що у разі добровільної несплати штрафу учасником провадження стає державний виконавець.

Висловлено рекомендації щодо вдосконалення законодавства, яке регулює провадження у справах про адміністративні правопорушення. Запропоновано обмежити право посадових осіб поліції складати протоколи про вчинення адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 185-8 КУпАП, нормою лише ч. 2 ст. 185-8 КУпАП – «Ухилення від виконання законних вимог прокурора щодо прибуття в органи прокуратури».

Ключові слова: прокурор, законні вимоги, письмові вказівки, адміністративна відповідальність, правоохоронні органи, учасники адміністративного провадження.

Zhukov P. CHARACTERISTICS OF PARTICIPANTS IN ADMINISTRATIVE PROCEEDINGS IN CASES OF EVASION OF COMPLIANCE WITH THE LAWFUL PROSECUTOR'S REQUIREMENTS

The scientific article is devoted to establishing a special list of participants in administrative proceedings in cases of failure to comply with the lawful prosecutor's requirements. The legislative acts that establish the legal principles of the prosecutor's office, the powers of law enforcement agencies, and the procedure for proceedings in cases of administrative offenses are studied. Scientific works examining the characteristics of the legal regulation of prosecutors' activities are reviewed.

It is concluded that the protocols on the commission of an administrative offense, provided for in Article 185-8 of the

Code of Administrative Offenses, are drawn up either by officials of the National Police or by the prosecutor. It is argued that special subjects of an administrative offense, as provided for in Part 1 of Article 185-8 of the Code of Administrative Offenses, may include officials from various law enforcement agencies, such as investigators and operational officers of the National Police, the Security Service of Ukraine, and the State Bureau of Investigation. Furthermore, it is emphasized that the subject of an administrative offense, provided for in Part 2 of Article 185-8 of the Code of Administrative Offenses, is general, since any person, regardless of their position, may evade appearing before the prosecutor's office. Attention is drawn to the fact that there are no grounds for the participation of an expert in the consideration of a case on administrative offenses, provided for in Article 185-8 of the Code of Administrative Offenses. It is argued that the consideration of protocols on the commission of an administrative offense, provided for in Article 185-8 of the Code of Administrative Offenses, falls within the competence of a district court judge. It is emphasized that in the event of an appeal against the decision of a district court judge, a judge of the appellate court may become a participant in the proceedings. It is concluded that in the event of voluntary non-payment of a fine, a state bailiff becomes a participant in the proceedings.

Recommendations are made to improve the legislation regulating proceedings in cases of administrative offenses. It is proposed to limit the right of police officials to draw up protocols on the commission of an administrative offense, provided for in This restriction would limit police officials' authority to draw up protocols exclusively in cases outlined in Part 2 of Article 185-8 of the Code of Administrative Offenses: evasion of complying with the prosecutor's lawful requirements regarding appearance at the prosecutor's office.

Key words: prosecutor, lawful requirements, written instructions, administrative liability, law enforcement agencies. Participants in administrative proceedings.

Постановка проблеми. Здійснення прокурорського нагляду за виконанням повноважень органами дізнання, досудового слідства та органами, які провадять оперативно-розшукову діяльність, має важливе значення для забезпечення законності. Право прокурора надавати письмові вказівки посадовим особам правоохоронних органів є суттєвим засобом впливу на їх діяльність. Але виконання таких вказівок повинно бути гарантоване невідворотністю юридичної відповідальності за ухилення від виконання законних вимог прокурора. Саме тому дослідження адміністративного провадження у справах про ухилення від виконання законних вимог прокурора є актуальним.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання організації діяльності прокуратури та правового статусу прокурорів висвітлено в численних наукових працях. Частина з них присвячені характеристиці учасників провадження у справах про адміністративні правопорушення. Зокрема, правовий статус прокурора та специфіку функціонування прокуратури розкрито у дослідженнях С.В. Банаха [1], А.С. Шапошника, Т.В. Шлапко [2], Ю.Д. Москалюка, М.В. Литвинюка [3], Р.В. Мазурика [4] та В.І. Теремецького [5]. Загальні питання правового статусу учасників провадження у справах про адміністративні правопорушення розглянуто у працях О.В. Музи [6], О.Ю. Салманової [7], О.Г. Стрельченка [8] та О.І. Орехова [9]. Водночас особливості провадження у справах про адміністративні правопорушення, пов'язані з ухиленням від виконання законних вимог прокурора, залишаються поза належною увагою вчених. Також не досліджено й коло учасників провадження у справах за ст. 185-8 КУпАП.

Мета статті полягає у визначенні особливостей правового регулювання переліку учасників адміністративного провадження у справах про ухилення від виконання законних вимог прокурора.

Виклад основного матеріалу дослідження. Правові засади діяльності прокуратури встановлені Конституцією України, Законом України «Про прокуратуру» та іншими законодавчими актами України. Відповідно до п. 2 ч. 1 ст. 131-1 Конституції України прокуратура здійснює організацію і процесуальне керівництво досудовим розслідуванням, нагляд за негласними та іншими слідчими і розшуковими діями органів правопорядку [10]. Згідно з п. 3 і п. 4 ч. 1 ст. 2 Закону України «Про прокуратуру» до функцій цього органу влади належить нагляд за додержанням законів органами, що провадять оперативно-розшукову діяльність, дізнання та досудове слідство. Також прокуратура здійснює нагляд за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян [11]. Отже, прокуратура здійснює функції нагляду за діяльністю та прийняттям процесуальних рішень слідчими, дізнавачами, детективами та оперативними працівниками різних правоохоронних органів: Національної поліції України, Служби безпеки України, Державного бюро розслідувань України та інших правоохоронних органів України. Також прокуратура здійснює нагляд за законністю дій посадових осіб кримінально-виконавчої служби під час виконання покарань у кримінальних провадженнях.

Повноваження прокурора обумовлені його правовим статусом. С. В. Банах стверджує, що окремими елементами адміністративно-правового статусу прокурора є законодавство, яке регулює його діяльність, порядок призначення на посаду, повноваження, гарантії діяльності, порядок та підстави притягнення до відповідальності та звільнення з посади [1, с. 192]. А. С. Шапошник вважає, що правовий статус прокурора охоплює декілька елементів. Зокрема, порядок призначення на посаду прокурора, права й обов'язки, якими наділені прокурори для виконання покладених на них завдань і функцій, а також форми і методи діяльності прокурорів [2, с. 73]. Ю. Д. Москалюк наголошує на тому, що формування правового статусу прокуратури відбувається таким чином, щоб гарантувати незалежність прокурора від законодавчої і виконавчої влади, обов'язковість виконання його вимог підконтрольними суб'єктами [3, с. 186]. Таким чином одним зі складових елементів правового статусу прокурора є його повноваження.

Аналізуючи повноваження прокурора, слід урахувати приписи ст. 25 і ст. 26 Закону України «Про

прокуратуру», які визначають зміст процесуального керівництва досудовим розслідуванням і пов'язані з ним інструменти впливу прокурора. Зокрема, відповідно до ч. 1 ст. 25 цього Закону та ст. 36 КПК України прокурор має право надавати слідчому та дізнавачу обов'язкові для виконання письмові вказівки щодо проведення процесуальних дій і застосування заходів забезпечення кримінального провадження. Письмові вказівки прокурора, надані в межах повноважень, підлягають негайному виконанню. Відповідно до ч. 4 ст. 26 Закону України «Про прокуратуру» до повноважень прокурора належить надання письмових вказівок органам влади, які виконують судові рішення у кримінальних справах та справах про адміністративні правопорушення [11]. Отже, прокурор має право видавати письмові вказівки посадовим особам Національної поліції України, Служби безпеки України, Державного бюро розслідувань України, Державної кримінально-виконавчої служби України.

Обов'язковість виконання письмових вказівок прокурора повинна забезпечуватися можливістю притягнення винуватих посадових осіб до юридичної відповідальності. Р. В. Мазурик наголошує, що у чинному законодавстві не встановлено дієві заходи відповідальності слідчих і дізнавачів за невиконання письмових вказівок прокурора [4, с. 62]. В. І. Теремецький стверджує, що однією з проблем досудового розслідування є питання взаємодії прокурора з іншими учасниками досудового розслідування [5 с. 21]. Тож науковці відзначають певні труднощі у притягненні до юридичної відповідальності тих посадових осіб, які не виконують законних вимог прокурора.

Заходи адміністративної відповідальності за ухилення від виконання законних вимог прокурора передбачені ст. 185-8 КУпАП. Слід звернути увагу на те, що у ч. 1 ст. 185-8 КУпАП встановлено відповідальність за невиконання посадовою особою законних вимог прокурора. Водночас у ч. 2 ст. 185-8 КУпАП передбачено адміністративну відповідальність за ухилення від виконання законних вимог прокурора саме щодо прибуття в органи прокуратури [12]. Отже, вчинити правопорушення, передбачене ч. 1 ст. 185-8 КУпАП, може тільки посадова особа певного органу влади. Водночас суб'єктом адміністративного правопорушення, передбаченого у ч. 2 ст. 185-8 КУпАП, може бути будь-який громадянин.

Варто звернути увагу на те, що Закон України «Про прокуратуру» використовує термін «письмові вказівки прокурора», а не «законні вимоги прокурора». Вважаємо, що законні вимоги прокурора обов'язково повинні бути оформлені у письмовому вигляді для того, щоб мати юридичне значення у провадженні у справах про адміністративні правопорушення.

Учасниками провадження у справах про адміністративні правопорушення можуть бути різні категорії осіб. У главі 21 КУпАП вказані такі учасники провадження, як особа, яка притягається до адміністративної відповідальності, потерпілий, захисник, законні представники та представники, свідок, експерт, перекладач. Згідно зі ст. 287 КУпАП право оскаржити постанову по справі про адміністративне правопорушення надано прокурору, потерпілому та особі, щодо якої її винесено. Варто зазначити, що у ст. 298 – 330 КУпАП встановлено перелік органів влади, які уповноважені виконувати постанови по справі про адміністративне правопорушення [12]. О. В. Муза розподіляє учасників провадження у справах про адміністративні правопорушення на суб'єктів владних повноважень та громадян, які вчинили адміністративне правопорушення або постраждали від його вчинення. Також дослідниця виділяє суб'єктів, які сприяють здійсненню правозахисних функцій в адміністративно-деліктних відносинах: перекладача, захисника, спеціаліста, працівників апарату суду та свідків [6, с. 72]. О. Ю. Салманова називає таких учасників адміністративного провадження, як заявник, оскаржувач, потерпілий, зацікавлені особи, представники, свідки, експерти, спеціалісти, а також особа, яка притягається до адміністративної відповідальності [7, с. 149]. Таким чином, законодавчі акти та праці науковців достатньо докладно окреслюють коло можливих учасників провадження у справах про адміністративне правопорушення.

Перелік учасників провадження у справах про адміністративні правопорушення, передбачених ст. 185-8 КУпАП, характеризується низкою особливостей. По-перше, серед учасників провадження немає такого суб'єкта, як потерпілий. Згідно з ч. 1 ст. 269 КУпАП потерпілим є особа, якій адміністративним правопорушенням заподіяно моральну, фізичну або майнову шкоду [12]. Слід наголосити на тому, що прокурор під час виконання покладених на нього обов'язків представляє державу в управлінських адміністративно-правових відносинах. Прокурора не можна вважати потерпілим від дій тих посадових осіб, які не виконують його вказівок.

По-друге, встановлено особливий перелік посадових осіб, які мають право складати протоколи про вчинення адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 185-8 КУпАП. Згідно з абз. 1 п. 1 та п. 11 ч. 1 ст. 255 КУпАП право складати протокол про ухилення від виконання законних вимог прокурора надано посадовим особам Національної поліції та прокурорам [12]. Цілком обґрунтовано, що прокурор, законні вимоги якого не виконані посадовою особою правоохоронного органу, може скласти протокол про адміністративне правопорушення, передбачене ст. 185-8 КУпАП. Посадова особа будь-якого правоохоронного органу влади може бути викликана до прокурора для складення протоколу про вчинення адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 185-8 КУпАП «Ухилення від виконання законних вимог прокурора».

Але можливість складення подібних протоколів посадовими особами Національної поліції викликає певні сумніви. Згідно з ч. 1 ст. 25 Закону України «Про прокуратуру» прокурор може надати письмові вказівки органам досудового слідства та дізнання [11]. Відповідно до п. 6 ч. 1 ст. 23 Закону України «Про

Національну поліцію» поліція здійснює досудове розслідування кримінальних правопорушень [13]. Письмова вказівка прокурора щодо проведення слідчих дій може бути адресована слідчому або дізнавачу органів поліції України. Вважаємо, що у такому разі залучення іншого працівника поліції до складання протоколу про ухилення від виконання законних вимог прокурора є недоцільним. Важко уявити ситуацію, коли поліцейський складає протокол про ухилення від виконання законних вимог прокурора, вчинене працівником Державного бюро розслідувань або Служби безпеки України. Працівників поліції варто залучати до складення протоколів про вчинення адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 185-8 КУпАП – «Ухилення від виконання законних вимог прокурора щодо прибуття в органи прокуратури». Дільничний офіцер поліції може розшукати за місцем проживання ту особу, яка відмовилася завітати до прокуратури, і скласти відповідний протокол.

По-третє, перелік осіб, які можуть вчинити адміністративне правопорушення, передбачене ст. 185-8 КУпАП, є достатньо специфічним. Ухилитися від прибуття до органів прокуратури, тобто вчинити правопорушення, передбачене ч. 2 ст. 185-8 КУпАП, може будь-яка особа. Згідно зі ст. 12 КУпАП вік, після досягнення якого можливе притягнення до адміністративної відповідальності, становить 16 років [12]. Отже, суб'єкт адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 185-8 КУпАП, є загальним.

Водночас у ч. 1 ст. 185-8 КУпАП встановлено адміністративну відповідальність за невиконання законних вимог прокурора саме посадовою особою [12]. О. Г. Стрельченко наголошує, що окремі громадяни за ознаками службової або трудової діяльності можуть бути спеціальними суб'єктами адміністративного проступку: посадові особи органів влади, підприємств і організацій, капітани кораблів, водії, призовники та інші особи [8, с. 141]. Отже, суб'єкт адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 185-8 КУпАП, є спеціальним.

Варто розглянути більш детально перелік посадових осіб, які можуть бути спеціальними суб'єктами адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 185-8 КУпАП. Нагадаємо, що відповідно до ч. 1 ст. 25 Закону України «Про прокуратуру» прокурор здійснює нагляд за додержанням законності органами, що провадять оперативно-розшукову діяльність, та може надавати письмові вказівки посадовим особам цих органів [11]. Згідно зі ст. 5 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» така діяльність здійснюється підрозділами кримінальної та спеціальної поліції, підрозділами внутрішнього контролю та забезпечення особистої безпеки Державного бюро розслідувань, підрозділами контррозвідки, захисту національної державності, спеціальними підрозділами по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю, по боротьбі з тероризмом Служби безпеки України, оперативно-технічними та оперативно-розшуковими підрозділами Державної прикордонної служби України, підрозділами оперативного забезпечення Управління державної охорони, оперативними підрозділами податкової міліції, оперативними підрозділами органів та установ виконання покарань Державної кримінально-виконавчої служби, підрозділами детективів та оперативно-технічними підрозділами Національного антикорупційного бюро України [14]. Таким чином, серед посадових осіб, які можуть бути притягнуті до адміністративної відповідальності за ч. 1 ст. 185-8 КУпАП, слід назвати оперативних працівників поліції, податкової міліції, Державного бюро розслідувань, Служби безпеки України, Державної прикордонної служби України, Державної кримінально-виконавчої служби України, детективів Національного антикорупційного бюро України.

Також у ч. 1 ст. 25 Закону України «Про прокуратуру» передбачено, що прокурор здійснює нагляд за додержанням законності органами, що провадять досудове слідство, та може надавати письмові вказівки посадовим особам цих органів [11]. Згідно зі ст. 216 КПК України досудове розслідування кримінальних порушень здійснюється слідчими органів безпеки, Національної поліції, Державного бюро розслідувань, органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства, детективами Національного антикорупційного бюро [15]. Отже, слідчі та детективи перелічених правоохоронних органів можуть бути спеціальним суб'єктом адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 185-8 КУпАП.

Зауважимо, що згідно з ч. 4 ст. 26 Закону України «Про прокуратуру» прокурор може надавати письмові вказівки органам, що виконують судові рішення у кримінальних справах [11]. Згідно зі ст. 1 Закону України «Про Державну кримінально-виконавчу службу» завдання щодо здійснення державної політики у сфері виконання кримінальних покарань покладені саме на цей орган влади [16]. Тож прокурор може надати письмові вказівки особам рядового та начальницького складу Державної кримінально-виконавчої служби. А в разі ухилення від виконання законних вимог прокурора перелічені особи можуть бути притягнуті до адміністративної відповідальності за ч. 1 ст. 185 КУпАП.

По-четверте, немає потреби в участі експерта у провадженнях у справах про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 185-8 КУпАП. Згідно зі ст. 273 КУпАП експерт призначається посадовою особою, у провадженні якого перебуває справа про адміністративне правопорушення, у разі коли виникає потреба в спеціальних знаннях. Наприклад, призначення експерта необхідне для визначення розміру майнової шкоди, заподіяної адміністративним правопорушенням [12]. Об'єктивні ознаки адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 185-8 КУпАП, не включають завдання шкоди. Ухилення від виконання законних вимог прокурора буде вважатися адміністративним правопорушенням незалежно від того, чи завдано шкоди в результаті такого проступку, чи ні. Отже, немає підстав залучати експерта до провадження про адміністративний проступок, передбачений ст. 185-8 КУпАП.

Слід наголосити, що розгляд адміністративних протоколів про вчинення правопорушення, передбаченого ст. 185-8 КУпАП, належить до компетенції суддів районних судів. Про це йдеться у ст. 221 КУпАП. Оскаржити постанову судді районного суду відповідно до ст. 294 КУпАП можна до апеляційного суду, який може скасувати, змінити, залишити в силі постанову районного суду або ж прийняти нову постанову [12]. О. І. Орехов стверджує, що ініціатором перегляду постанови у справі про адміністративне правопорушення, як правило, є особа, щодо якої її винесено [9, с. 153]. Дійсно, ініціатива стосовно оскарження постанови у справі про адміністративне правопорушення повинна виходити саме від особи, стосовно якої її винесено. Можна зробити висновок, що судді районного суду, які розглядають протокол про адміністративне правопорушення, є наступними учасниками справи про адміністративне правопорушення, передбачене ст. 185-8 КУпАП. У разі оскарження постанови районного суду судді апеляційного суду також стають учасниками провадження. При цьому вони здійснюють важливу функцію судового контролю [17].

Варто зазначити, що єдиним адміністративним стягненням, яке передбачено у ст. 185-8 КУпАП, є штраф. Згідно зі ст. 308 КУпАП примусове виконання постанови про стягнення штрафу покладається на органи державної виконавчої служби [12]. Згідно зі ст. 1 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» примусове виконання таких рішень покладається на органи державної виконавчої служби та приватних виконавців [18]. Отже, учасником провадження у справі про адміністративне правопорушення, передбачене у ст. 185-8 КУпАП, може стати державний виконавець, якщо правопорушник своєчасно не сплатить штраф.

Висновки. Перелік учасників провадження у справах про адміністративні правопорушення, пов'язані з ухиленням від виконання законних вимог прокурора, має такі особливості:

1. Відсутній такий учасник провадження як потерпілий, адже об'єктом адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 185-8 КУпАП, є встановлений порядок управління, а не власність або здоров'я окремого громадянина.

2. Протоколи про вчинення адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 185-8 КУпАП, складають або посадові особи Національної поліції, або прокурор.

3. Спеціальними суб'єктами адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 185-8 КУпАП, можуть бути посадові особи різних правоохоронних органів: слідчі та оперативні працівники Національної поліції, Служби безпеки України, Державного бюро розслідувань, детективи Національного антикорупційного бюро, оперативні працівники Державної прикордонної служби України, Управління державної охорони, податкової міліції, органів та установ виконання покарань Державної кримінально-виконавчої служби.

4. Суб'єкт адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 185-8 КУпАП, є загальним, оскільки будь-яка особа незалежно від займаної посади може ухилитися від прибуття до органів прокуратури.

5. Немає підстав для участі експерта у розгляді справи про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 185-8 КУпАП.

6. Розгляд протоколів про вчинення адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 185-8 КУпАП, належить до компетенції судді районного суду.

7. У разі оскарження постанови судді районного суду учасниками провадження стануть судді апеляційного суду.

8. Якщо правопорушник своєчасно не сплатить штраф, то учасником провадження буде державний виконавець.

Для вдосконалення провадження у справах про адміністративні правопорушення слід обмежити право посадових осіб поліції складати протоколи про вчинення адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 185-8 КУпАП, лише нормою ч. 2 ст. 185-8 КУпАП – «Ухилення від виконання законних вимог прокурора щодо прибуття в органи прокуратури».

Перспективи подальших наукових досліджень можуть бути пов'язані з розробкою рекомендацій для вдосконалення правового регулювання провадження у справах про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 185 КУпАП.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Банах С. В. До питання про адміністративно-правовий статус прокурорів в Україні на шляху до формування органу публічного обвинувачення європейського зразка. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 3. С. 191–195. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2020-3/46>.

2. Шапошник А. С., Шлапко Т. В. Визначення місця прокуратури в системі органів державної влади. *Правова позиція*. 2020. № 3 (28). С. 71–75. DOI <https://doi.org/10.32836/2521-6473.2020-3.13>.

3. Москалюк Ю. Д., Литвинюк М. В. Прокуратура України як особливий державний інститут. *Юридичний вісник*. 2017. № 1 (42). С. 183–188.

4. Мазурик Р.В. Актуальні питання адміністративно-правового забезпечення організації та діяльності регіональної прокуратури. *Правові новели: науковий юридичний журнал*. 2020. № 11. Т. 2. С. 58–66. <https://doi.org/10.32847/ln.2020.11.2.09>.

5. Теремецький В. І. Досудове розслідування: зарубіжний досвід та практика застосування в Україні. *Журнал східноєвропейського права*. 2019. № 69. С. 20–29. <https://doi.org/10.5281/zenodo.3554989>
6. Муза О. В. Суб'єкти адміністративно-процесуальних правовідносин в Україні. *Наукові записки інституту законодавства Верховної Ради України*. 2012. № 5. С. 70–72.
7. Салманова О. Ю. Види та правовий статус осіб, які беруть участь у справах про господарські адміністративні правопорушення. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2014. Вип. 24. Т. 2. С. 147–150.
8. Стрельченко О. Г. Специфіка проступку як складової частини адміністративного делікту. *Право і суспільство*. 2012. № 3. С. 137–143.
9. Орехов О. І. Перегляд справ про адміністративне правопорушення: проблемні питання та шляхи їх вирішення. *Право і суспільство*. 2012. № 3. С. 149–154.
10. Конституція України : Основний Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення: 20 березня 2021 року)
11. Про прокуратуру : Закон України від 14.10.2014 № 1697-VII. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text> (дата звернення: 20 березня 2021 року)
12. Кодекс про адміністративні правопорушення : Закон України від 07.12.1984 № 8073-X. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80732-10#top> (дата звернення: 20 березня 2021 року)
13. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19/find?text> (дата звернення: 20 березня 2021 року)
14. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18.02.1992 № 2135-XII. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text> (дата звернення: 20 березня 2021 року)
15. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/4651-17> (дата звернення: 20 березня 2021 року)
16. Про Державну кримінально-виконавчу службу України : Закон України від 23.06.2005 № 2731-IV. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2713-15> (дата звернення: 20 березня 2021 року)
17. Теремецький В. І. Перспективи законодавчого розширення меж судового контролю за діяльністю національної гвардії України. *Держава і право*. 2016. № 74. Серія: юридичні науки. С. 82–87.
18. Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів : Закон України від 02.06.2016 № 1403-VIII. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1403-19#Text> (дата звернення: 20 березня 2021 року)

REFERENCES:

1. Banakh S. V. (2020). Do pytannia pro administratyvno-pravovyi status prokuroriv v Ukraini na shliakhu do formuvannia orhanu publichnoho obvynuvachennia yevropeiskoho zrazka. [On the issue of the administrative and legal status of prosecutors in Ukraine on the way to the formation of a public prosecution body of the European model]. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*, 3, 191–195. [in Ukrainian].
2. Shaposhnyk A. S., Shlapko T. V. (2020). Vyznachennia misttsia prokuratury v systemi orhaniv derzhavnoi vlady. [Determining the place of the prosecutor's office in the system of state authorities]. *Pravova pozytsiia*, 3 (28), 71–75. [in Ukrainian].
3. Moskaliuk Yu. D., Lytvyniuk M. V. (2017). Prokuratura Ukrainy yak osoblyvyi derzhavnyi instytut. [The Prosecutor's Office of Ukraine as a special state institution]. *Yurydychnyi visnyk*, 1 (42), 183–188. [in Ukrainian].
4. Mazuryk R. V. (2020). Aktualni pytannia administratyvno-pravovoho zabezpechennia orhanizatsii ta diialnosti rehionalnoi prokuratury. [Current issues of administrative and legal support for the organization and activities of the regional prosecutor's office]. *Pravovi novely: naukovyi yurydychnyi zhurnal*, 11, 2, 58–66. [in Ukrainian].
5. Teremetskyi V. I. (2019). Dosudove rozsliduvannia: zarubizhnyi dosvid ta praktyka zastosuvannia v Ukraini. [Pre-trial investigation: foreign experience and practice of application in Ukraine]. *Zhurnal skhidnoievropeiskoho prava*, 69, 20–29. [in Ukrainian].
6. Muza O. V. (2012). Subiekty administratyvno-protsesualnykh pravovidnosyn v Ukraini. [Subjects of administrative and procedural legal relations in Ukraine]. *Naukovi zapysky instytutu zakonodavstva Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 5, 70–72. [in Ukrainian].
7. Salmanova O. Yu. (2014). Vydy ta pravovyi status osib, yaki berut uchast u spravakh pro hospodarski administratyvni pravoporushennia. [Types and legal status of persons involved in cases of economic administrative offenses]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnogo universytetu. Seriiia «Pravo»*, 24, 2, 147–150. [in Ukrainian].

8. Strelchenko O. H. (2012). Spetsyfika prostupku yak skladovoi chastyny administratyvnoho deliktu. [Specificity of misconduct as a component of an administrative tort]. *Pravo i suspilstvo*, 3, 137–143. [in Ukrainian].
9. Oriekhov O. I. (2012). perehliad sprav pro administratyvne pravoporushennia: problemni pytannia ta shliakhy yikh vyrishennia. [Review of administrative offense cases: problematic issues and ways to resolve them]. *Pravo i suspilstvo*, 3, 149–154. [in Ukrainian].
10. Konstytutsiia Ukrainy. (1996, June 28). Zakon Ukrainy vid 28.06.1996 № 254k/96-VR. [in Ukrainian].
11. Pro prokuraturu. (2014, October 14). [About the prosecutor's office]. Zakon Ukrainy. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text> [in Ukrainian].
12. Kodeks pro administratyvni pravoporushennia. (1984, December 07). [Code of Administrative Offenses]. Zakon Ukrainy. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80732-10#top> [in Ukrainian].
13. Pro Natsionalnu politsiiu (2015, July 02). [About the National Police]. Zakon Ukrainy. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19/find?text> [in Ukrainian].
14. Pro operativno-rozshukovu diialnist (1992, February, 18). Zakon Ukrainy. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text> [in Ukrainian].
15. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy (2012, April 13). [Criminal Procedure Code of Ukraine]. Zakon Ukrainy. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text> [in Ukrainian].
16. Pro Derzhavnu kryminalno-vykonavchu sluzhbu Ukrainy (2005, June 23). [About the State Penitentiary Service of Ukraine]. Zakon Ukrainy. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2713-15> [in Ukrainian].
17. Teremetskyi V. I. Perspektyvy zakonodavchoho rozshyrennia mezh sudovoho kontroliu za diialnistiu natsionalnoi hvardii Ukrainy [Perspectives of the Legislative Expansion of the Restrictions of Judicial Control over the Activities of the National Guard of Ukraine]. *Derzhava i pravo*. 2016. № 74. Seriya: yurydychni nauky. S. 82–87 [in Ukrainian].
18. Pro orhany ta osib, yaki zdiisniuiut prymusove vykonання sudovykh rishen i rishen inshykh orhaniv (2016, June 02). [On bodies and persons carrying out compulsory execution of court decisions and decisions of other bodies]. Zakon Ukrainy. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1403-19#Text> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 18.05.2021

УДК 342.9

Мозговий Олександр Олександрович,
кандидат юридичних наук, адвокат
alexandrmozgovoy18@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-2836-7595>

МІЖНАРОДНІ СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ: ДОСВІД ЯПОНІЇ ТА США ЯК ОСНОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ

У науковій статті доводиться, що міжнародний досвід формування та імплементації земельної політики є незамінним джерелом для пошуку оптимальних рішень і розробки вітчизняних правових інструментів. Порівняльний аналіз моделей країн із різними географічними, історичними та правовими традиціями дозволяє виокремити універсальні принципи ефективного управління та уникнути помилок, допущених іншими державами.

Встановлено, що в Японії формування та реалізація земельної політики є самостійним напрямом діяльності уповноважених державою суб'єктів. За структурно-функціональним контекстом вона максимально наближена до вітчизняної практики, проте кардинально відрізняється від неї системністю, чіткою орієнтацією на довгострокове планування, а також високим рівнем інтеграції державних і приватних механізмів управління.

З'ясовано, що Японська модель формування та реалізації земельної політики характеризується практикоорієнтованим спрямуванням, оскільки її ключовим змістом є не лише стратегічне планування, а й комплекс конкретних заходів, спрямованих на ефективне використання, управління та відновлення земельних ресурсів. Вона інтегрує необхідність забезпечення сталого міського розвитку, сільськогосподарського землекористування, лісового господарства та раціоналізації землеволодіння.

Наголошено, що від США доцільно перейняти підхід децентралізації, який дозволяє органам місцевого самоврядування визначати власні правила землекористування відповідно до локальних особливостей. Це підвищить відповідальність органів влади та врахує інтереси територіальних громад.

Виокремлено низку позитивних практик, які є не тільки цікавими та актуальними для впровадження в Україні, а й визначаються як необхідність.

Ключові слова: міжнародний досвід, національна імплементація, державна політика, реалізація державної політики, формування державної політики, земельні ресурси, земельні відносини.

Mozhoviy O. INTERNATIONAL LAND RESOURCE MANAGEMENT STRATEGIES: THE EXPERIENCE OF JAPAN AND THE USA AS A BASIS FOR NATIONAL IMPLEMENTATION

The scientific article proves that international experience in the formation and implementation of land policy is an

Випуск 10. Спецвипуск. 2021